

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 35.

V Ljubljani, 30. velikega srpana 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrť leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

XIX. glavna skupščina „Zaveze“ v Radovljici.

Mi gremo naprej!

Obhajali smo zopet svoj učiteljski praznik. To pot smo se zbrali v Radovljici, ki jo okroža slikovita panorama predivnih gorenjskih krasot. Mesto si je nadelo praznično obleko: vse je bilo v zastavah. Ljubezniv sprejem, največja gostoljubnost, prirodna lepota skalovite Gorenjske in pa krasno vreme so takoj v početku navdale vse skupščinarje z radostjo in so zbudile v njih najboljše razpoloženje.

Krajevni odbor je storil vse potrebno, da je pripravil skupščinarjem v Radovljici bivanje prijetno in prijazno, tako da nikoli ne pozabi nanje! Največ zaslug zato so si pridobili gosp. župan dr. Vilfan, ki je vrl prijatelj učiteljstva, potem radovljiški nadučitelj, dragi naš tovariš Andrej Grčar, ter nadvse marljivi in kolegijalni prijatelj Ivan Šega, učitelj v Radovljici. Vsem najiskrenejša hvala!

Poudariti moramo tukaj, da je bila letošnja skupščina dične naše „Zaveze“ ena najlepših in najpomembnejših. „Zavezniki“ so reševali prevažna vprašanja, ki globoko segajo v našo organizacijo in v ves ustroj šolstva. Zlasti glavno zborovanje je dokazalo, da se zaveda naše napredno učiteljstvo v polni meri svoje dolžnosti in naloge. Sadovi, ki jih obrodi to zborovanje, bodo v prid učiteljstvu in šolstvu, a v še večji meri našemu ljudstvu. Dokažejo naj, da so sleparji in lažniki tisti, ki govore in pišejo, da se je učiteljstvo odtujilo narodu! Sramota jim!

Vsa zborovanja so bila nadvse zanimiva in živahna ter so se vršila v najlepšem redu in natančno po programu. Bila je ta skupščina v resnici pravi učiteljski parlament.

Seja upravnega odbora je trajala dve uri, zborovanje delegacije dobre tri uri in glavno zborovanje štiri ure. Vsa časa so zborovalci vztrajali v napeti pozornosti. Bil je dan dela, dan vztrajnega, plodonosnega dela!

Vseh zborovalcev je bilo okrog 400. Prihiteli so v Radovljico z vseh strani, koder zveni naša govorica. Prišli so s Kranjskega, Štajerskega, Koroškega in Goriškega; Trst, tržaška okolica in Istra so poslale svoje zastopnice in zastopnike. Bila je zbrana lepa, imponantna četa kulturnih delavcev in delavk!

Mi vstajamo! Naše število raste!

Lansko leto je štela „Zaveza“ 1926 članov, letos je to število poskočilo na 1917 članov.

Ideje in nazori, kijih zastopa „Zaveza“ se širijo. Ni nobene moči več, da bi zastavila napredno misel, ki se zelementarno silo širi med učiteljstvom. To je naš ponos, to je sad našega dela, to je dokaz, da je prava letista pot, ki hodimo mi ponji; naravnost in zmagovito stopamo svojim smotrom naproti! To je pa tudi dokaz, da je brezuspešen vsak poizkus naših sovražnikov, da bi zaustavili naše delo, naš napredek ter razbili naše vrste!

Slava tebi, zavedno, napredno in nepremagljivo učiteljstvo!

S posebno radostjo pa moramo poudarjati, da so se našega letošnjega zborovanja udeležile tudi naše kolegice v naravnost imponantnem številu. Mi se tega presrečno veselimo, saj nas to veselo dejstvo navdaja s prijetnim uverjenjem da je sedaj tudi slovenska učiteljica stopila na bojno polje, da hoče tudi ona z vsemi silami delati na to, da ostane naša zastava napredka in svobode ponosno vihrajoča na čelu naših čet! Slava tem vrlim kolegicjam! Naj skrbe, da se jim pridružijo vse slovenske učiteljice!

Posebno svečanostno lice pa je dala letošnji glavni skupščini „Zaveze“ prisotnost dragih in milih slovenskih tovarišev in tovarišic s severa in z juga. Navzočnost vrlih zastopnikov in zastopnic češkega, hrvaškega in srbskega učiteljstva nas je navdajala z nepopisno radostjo. Dali so nam novega poguma in novih moči za nadaljni boj, a s seboj so lahko ponesli prepričanje, da se tudi naše učiteljstvo zaveda svoje naloge: ono dela, ker je samo delo njegova rešitev!

Dragi naši gosti so se o vsem, kar so videli in čuli, izrazili najpohvalneje. Zavzeti so bili ob naši disciplini, deloljubnosti in značajnosti. Mi se jim za obisk najsrčneje zahvaljujemo in le iskreno želimo, da bi vse, o čemer smo govorili in sklepali med seboj, obrodilo obilo plemenitega sadu, ki naj zori našemu ljudstvu v korist!

Posebno ugoden vtisk je napravilo, da se je naše skupščine prvič oficijalno udeležila „Družba sv. Cirila in Metoda“, in sicer po svojem novem predsedniku, g. svetniku Senekoviču. Pogrešali smo takega zastopstva s strani „Slovenske Šolske Matice“, to tem bolj, ker ga je poslal celo „Hrvatski

ped.-književni zbor“, in pa zastopstva „Društva slovenskih profesorjev“, ki ni prezrlo lanskega zborovanja „Zaveze“ v Šoštanju.

V nastopnem podajamo svojemu čitateljstvu o XIX. glavni skupščini „Zaveze“ kolikor mogoče natančno poročilo po redu, kakor se je vse vršilo.

Pozdravne besede „Gorenjca“.

Vrli „Gorenjec“ je priobčil „Zavezini“ skupščini v pozdrav ta-le z iskrenostjo pisan članek:

Na visokem Gorenjskem, v krepko se razvijajoči Radovljici se vrši danes in jutri velika skupščina „Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev“. Napredna Radovljica si je nadela praznično obleko, da dostojno pozdravi širitelje omike med našim narodom, poročstvo boljše bodočnosti naše.

Med udeležniki opazujemo poleg Slovencev in Hrvatov tudi zastopnike viteškega srbskega naroda in sinove onega naroda, ki je stal v zgodovini evropske kulture vedno na prvem mestu, ki nam je dal oznanjevalca misli svobodne Jana Husa in prvega narodnega šolnika Komenskega.

Slovensko učiteljstvo vidimo zbrano ali zastopano skoro polnoštevilno. Pač se je našlo tudi med našim učiteljstvom nekoliko oseb, ki so zapustile zastavo napredka in svobode, ki so se za skledo lačje prodali najljutejšim sovražnikom šole in ljudske prosvete, toda s ponosom lahko trdimo, da so to le izjeme. Ogromna večina ve, da je zdrav napredek mogoč le na temelju rimskega suženjstva prostega pouka, da je namen šole vzgajati značaje in ne hinavcev, ki pod verskim plaščem lahko uganjajo največje lopovščine.

Žalibog so razmere na Slovenskem še danes take, da ljudstvo ne zna vselej prav ceniti ne ljudske šole in ne učiteljstva; vendar opazujemo vsako leto napredek v tudi tem oziru. Vedno bolj prodira mnenje tudi v širjo maso naroda, da le izobrazba more biti podlaga boljšemu gmotnemu stanju našega ljudstva, da le izobrazba — splošna in strokovna — more provzročiti, da ne bomo ostali večno narod hlapcev, da tudi mi kdaj prisedemo k polni mizi gospodarjev.

Na Vas je, zbrani skupščinarji, da pospešite ta tok v izobrazbi našega naroda. Držeč se gesla, da „kar more, to mož je storiti dolžan“, pojdite na podrobno delo med narod, in na Vas je, zastopniki slovenskega naroda v zbornicah, da sodelujete pri tem produktivnem delu za slovenski

narod s tem, da delavcem daste tudi poštenega plačila!

Lepe kraje bodele videli tu na Gorenjskem, zbrani skupščinarji! Večno krasni Bled, romantični Bohinj, snežne velikane in čarobne soteske bodele zrl pri nas. In vsa ta narava, vse to ljudstvo, ki uživa to naravo, Vam kliče, da so tu slovenska tla, — da so pa tudi slovenska tla ki so dragocena, da tujci stezajo svoje roke, da bi ugrabili najlepše in najboljše dele. Le narodna izobrazba more preprečiti, da se ta raj zemlje slovenske ne pogubi v tujem navalu. Buditi med Vam izročeno mladino narodni ponos in zavednost, bodi Vaša naloga!

V tem zmislu Vam kličemo iz dna srca na naših gorenjskih tleh: Bodite pozdravljeni!

V Ljubljani.

V petek, dne 23. t. m. opoldne, se je pripeljalo v Ljubljano 19 srbskih učiteljic in učiteljev pod vodstvom Jovana P. Jovanovića, učitelja in urednika „Prosvete“ v Kragujevcu, ter češki tovariš Hajny z Moravskega. Na južnem kolodvoru je mile goste pričakovalo več tovarišev in tovarišic. V imenu slovenskega učiteljstva je pozdravil došle tov. E. Gangl, rekoč, da je prihod dragih slovanskih bratov s severa in z juga dokaz, da nas vežejo isti nazori in isti smotri, ki se dajo izraziti s kratkimi besedami: z medsebojno podporo hočemo dvigniti kulturno stopnjo svojega ljudstva, katerega blaginja nam je najbolj pri sre. Dragim bratom in sestram kliče: Dobro došli na slovenskih tleh! — Za pozdrav in sprejem se je s presrčnimi besedami zahvalil g. J. P. Jovanović. — Po sprejemu so se gosti nastanili v hotelih „Južni kolodvor“ in „Ilirija“, nato pa so odšli po mestu v „Švicarijo“, kjer je bil pripravljen obed.

Tu je pozdravil navzoče v imenu „Ljubljanskega učiteljskega društva“ tov. J. Dimnik, v imenu „Deželnega slov. učiteljskega društva“ tov. J. Režek, o skupnosti in vzajemnosti slovanskega učiteljstva pa je govoril tov. E. Gangl. Zahvaljevala sta se v navdušenih besedah gg. Jovanović in Hajny. — Obed je najskrbneje pripravil restavrater g. Kenda ter preskrbel tudi godbo. — Vsi so bili kar zavzeti ob lepoti tivolskih nasadov.

Ludvik Tribnik.

Komaj štiri tedne je minilo, kar smo stali tovariši in množica žalujočega občinstva ob grobu g. nadučitelja Fr. Leskovarja v Novi cerkvi.

Resničnost pogovora: „Danes meni, jutri tebi“ občutimo tem bolj, ko se po tako malo dneh že zopet poslavljamo od drugega predragega nam tovariša, ki mu je nemila smrt strla mnogim toliko drago življenje.

Gospod Ludvik Tribnik se je narodil dne 23. julija 1854 v Slivnici pri Mariboru kot sin mnogozaslužnega občesposlovnega nadučitelja Jožefa Tribnika. Po dovršenih študijah 1874. je služboval v Poljčanah, Studencih pri Mariboru, pri Sv. Križu tik Slatine, od koder se je leta 1879. preselil sem gor v prijazne Zreče, kjer je služboval 28 let, navdušen za svoj težki poklic, z vso vnemo in gorečnostjo, z vso ljubeznivostjo do izročene mu mladine, tako, da nam je bil vzor učiteljskega delovanja.

To njegovo vztrajno delovanje je priznal okr. šol. svet z mnogo mu poslanih pohvalnih pisem.

Tukaj je poučeval in vzgojeval dva rodova in si obenem pridobil kot izkušen in izveden občan toliko zaslug, da ga je nedavno imenoval obč. odbor častnim občanom.

To priznanje njegove neumorne delavnosti mu je bilo gotovo na veliko uteho v težkih dneh njegove smrtne bolezni.

Vsi smo bili veseli, ko smo čitali vest tega odlikovanja in smo mu iskreno želeli, da bi mu ljubi Bog dal uživati to čast mnogo let.

Ali nemila smrt je — ne oziraje se na te iskrene želje vam, ljubi otroci, ugrabila vzornega učitelja, ki vas je očetovsko ljubil, poučeval, opominjal, svaril in kazal pota poštenosti in pravičnosti, ki vam jih je hoditi, da boste kdaj spoštovani možje in žene, koristni udi svoje občine in človeške družbe.

Vsi ljubi otroci, veste, da je hvaležnost do staršev in učiteljev kot vaših največjih dobrotnikov vaša najimenitnejša dolžnost in to dolžnost hvaležnosti boste najlepše izkazali tako, da boste živeli po naukih in opominih, ki vam jih je dajal rajni gospod nadučitelj. Dobre besede, ki vam jih je on govoril iz svojega plemenitega srca, naj odmevajo v vaših srcih vse dni vašega življenja, naj vas varujejo vsega zla.

Neskoučno bridko je slovo od rajnega za njegovo spoštovano gospo soprogo in njegova otroka, gospodično Amalijo in gospoda Karla, zakaj vez obiteljske ljubezni vaše je bila res idealna. Z veliko potrpežljivostjo ste ateku stregli v njegovi

Odtod so odšli v „Učiteljsko tiskarno“, kjer so si ogledali vse prostore in se o tem zavodu izrekli najpohvalneje. Saj pa je tudi slovensko učiteljstvo prvo, ki ima svojo tiskarno. Pa je bilo tudi res lepo gledati, ko je teklo vseh pet strojev. Ravno tedaj so tiskali zadnjo številko našega lista.

Iz tiskarne so odšli na Grad, kjer so se divili krasnemu razgledu, medtem pa so se pripeljali češka tovariša Ad. Schuster in B. Skala ter srbski tov. Milan Popović, ki jih je sprejelo na kolodvoru odposlanstvo „Zaveze“. Nastanili so se v „Iliriji“.

Zvečer je bil prijateljski sestanek v hotelu „Južni kolodvor“. Večera se je udeležilo nad 50 učiteljev in učiteljic. Predsedoval je večeru predsednik „Deželnega slov. učit. društva“, tov. J. Režek, ki je vse navzoče najsrčneje pozdravil. Na pozdravu se je zahvalil češki tov. Skala, v imenu srbskih učiteljev in učiteljic pa je govoril g. Jovanović. Govorili so še Čeha g. Hajny z Moravskega in Schuster s Češkega ter Slov. tov. Gangl, Pesek, Cvahte in Likar. Vsi govorniki so naglašali potrebo vsestranske solidarnosti med slovanskim učiteljstvom ter navduševali učiteljstvo do vztrajnega dela v povzdigo vsestranske blaginje narodove.

Z govori se je menjavalo krasno petje učiteljskega kvarteta Rus-Rapé-Mahkota-Likar, ki je izzivalo burne aplavze — Naravnost očarali pa sta poslušalce s prekrasnim pevanjem otožno-sladkih srbskih narodnih popevk srbski učiteljici gđe. Mica Jakovljevičeva, učiteljica v Krivom viru, in gđe. Ruža Jakovljevičeva, učiteljica v Čumiču. Dražestni pevki sta želi za slavje pevanje zasluženo, najburnejšo pohvalo. Da bi le večkrat imeli priliko, poslušati ju na slovenskih tleh!

Drugo jutro so si Srbi in Čehi ogledovali mesto ter se opoldne v družbi slovenskih tovarišic in tovarišev odpeljali v Radovljico.

mučni in dolgi bolezni, ste ga tolažili v njegovih duševnih in telesnih bolečinah, trpeč sami poleg njega neznosno duševno bol, ko ste se vedno bolj in bolj prepričevali, da vam ljubega soproga in očeta ne reši več nobena človeška moč.

Rajni atek vas zato iz groba blagoslavlja in ta blagoslov vam ne mine, ampak bo trdna podlaga vaše sreče v prihodnosti.

Blagor tebi, ljubi tovariš v grobu, in blagor vam, spoštovana gospa mama! Vzgojila sta otroka, ki sta vama bila srčna radost in ostaneta najslajše upanje osamele gospe mame.

A tudi nam tovarišem in vam spoštovanim občanom je težko pri sreči, ko se ločimo od gospoda Tribnika, ki smo ga ljubili zaradi njegove požrtvovalne ljubeznivosti in osobito mi učitelji zaradi vzorne kolegijalnosti.

Učiteljsko društvo konjiškega okraja žaluje za njim, saj mu je bil rajni zvest in vseh 28 let jako delaven član in več let tudi njegov predsednik.

Vse učiteljstvo je gojilo do njega popolno zaupanje, zato ga je izvolilo tudi zastopnikom in šolskim strokovnjakom v okr. šol. svet.

Evo vam torej moža, ki mu je bilo življenje naporen delavnik, ko si je nakopičil toliko dobrih del!

Neizprosna smrt mu je sicer strla njegovo telo, a njegovih dobrih del in duha njegovega mu ne more streti!

Duh njegov živi na veke v onih rajskih višavah, kjer toge ni in skrbi!

Slava spominu takega moža, čast imenu njegovemu!

Josip Čuček.

Sprejem v Radovljici.

Skupščinarje je pričakovala na kolodvoru v Radovljici velika množica odličnega meščanstva.

Predsednik „Učit. društva za radovljiški okraj“, tov. A. Grčar, je pozdravil došlece v imenu tega društva, poudarjajoč, da je to najlepši dan, ki ga je doživelo učiteljstvo tega okraja. — Zahvalil se mu je predsednik „Zaveze“ tovariš L. Jelenc.

V imenu mestnega odbora je pozdravil skupščinarje župan g. dr. Vilfan, ki je dejal, da si Radovljica šteje v čast, ker si jo je „Zaveza“ izbrala za svoje zborovališče. „Zavezi“ zakliče: Dobro došla! — Pozdravlja s presrečno radostjo zastopnike bratskega češkega in srbskega učiteljstva! — Gospodu županu se je najprej zahvalil predsednik „Zaveze“, potem Čeh gospod Skála in Srb gospod Jovanović. Te tri govornike so obdarovale ljubezuive dame s šopki pestrobojnih planinskih cvetic.

Skupščinarji so po sprejemu odkorakali na odkazana stanovanja skozi mesto, ki je bilo „Zavezi“ v čast vse v zastavah. Takoj se jim je priljubila lepa Radovljica s prekrasno okolico, a nič manj se jim ni priljubilo gostoljubno meščanstvo.

Seja upravnega odbora.

Upravni odbor se je sešel k seji, kjer je redigiral razna poročila ter pripravil po zahtevah „Zavezinih“ pravil vse potrebno za zborovanje delegacije in za glavno zborovanje.

Zborovanje delegacije.

V risarski dyorani se je ob 4. uri popoldne zbrala delegacija k zborovanju.

Predsednikov nagovor.

Predsednik L. Jelenc:

Cenjena delegacija!

Minilo je leto, odkar je zborovala delegacija Z. a. j. u. d. v Šoštanju, v prijaznem trgu lepe zelene Štajerske.

Danes ste se zbrali, čestiti delegati in delegatinje, v narodno-napredni Radovljici, kamor Vas je pozval upravni odbor, da Vam položi račun o svojem delovanju od zadnje delegacijske seje.

Delovanje upravnega odbora boste povzeli iz poročila gg. tajnika, blagajnika in upravnikov „Zavezinih“ listov, meni dovolite samo nekaj splošnih opazk.

Pri več delegacijskih sejah sem že govoril o zvanju okrajnih učiteljskih društev. Na srečo jim mora biti v prvi vrsti prospeh in napredek ljudskega šolstva in blaginja učiteljstva v okraju. V pregledu morajo imeti vse, kar spada v delokrog okrajnega šolskega sveta. Posvetovati in sklepati morajo tudi o vprašanjih in nasvetih, o katerih se pozneje razpravlja v deželnih učiteljskih društvih ali v naši „Zavezi“. To so glavne naloge okrajnih učiteljskih društev.

Da pa funkcionira, da je pripravljena za vsak slučaj, ni zadosti, da stoji organizacija le na papirju; solidarnost 2000 slovenskega in istrsko-hrvaškega učiteljstva se ne kaže v tem, da vsakdo plača svoj letni prispevek in je naročen na naše liste; prvi in glavni pogoj, da kaže naša organizacija življensko moč je, da se nahajajo povsod kolegi, ki se postavijo v bran, kadar je treba braniti naše pravice.

Bojevnikov potrebuje naša organizacija, mož potrebuje, ki imajo pogum postaviti se v bran onim, ki nam hočejo pri-
zadati krivico, potrebujemo mož, ki imajo energijo, zahtevati pravico, če jo hočejo zabranjevati legislativni zastopi ali oblasti. Iz dobre volje nam še nihče ni dal vinarja, ne košček

pravice. Kar smo dosegli, priborili smo si s težkimi boji. Bojevnikov torej potrebujejo okrajna in deželna učiteljska društva, potrebuje jih naša „Zaveza“. Naloga naša naj bo, da jih vzgajimo in utrdimo v boju za naše pravice.

Okrajna učiteljska društva imajo v sedanjih usodepolnih časih vršiti še neko važno nalogo.

Ko se je pred več leti začelo socialno gibanje in se je začelo delavstvo in drugi sloji ljudstva združevati v močne organizacije in je videla višja duhovščina, da se vrši to zoper nje voljo in zoper njene intencije, zaklicala je z mogočnim glasom nižji duhovščini: Ven iz zakristije! In zakadila se je nižja duhovščina, ta vneta ecclesia militans, med ljudstvo in organizirala v prvi vrsti delavstvo v svoj prid in v svoje namene. Po mnogih deželah, kakor pri nas v Sloveniji, se jim je posrečilo vse to v polni meri. Dobili so delavstvo na svojo stran in tako okrepili svoje klerikalne vrste.

Tudi jaz kličem danes slovenskemu in istrsko-hrvaškemu učiteljstvu: Na delo med ljudstvo! Meni se vidi, da ljudski učitelj še ne stori svoje dolžnosti, ako ne deluje po svojih zmožnostih tudi zunaj šole v korist ljudstva. V tem pogledu lahko store mnogo naša okrajna učiteljska društva. Iz svoje srede naj določijo sposobne člane, da stopijo kot marljivi delavci v organizacijo narodno-napredne stranke, ki jo započne po vsej Sloveniji. Uspešno društveno delovanje v prid ljudstva povzdigne naš ugled med narodom. Ponovim: Ven na delo za ljudstvo! V tem duhu presrečno pozdravljam čestito delegacijo ter otvarjam posvetovanje! —

Z velikim zanimanjem je sledila delegacija besedam svojega priljubljenega predsednika. Med govorom je njegove besede večkrat živahno aklamirala ter končno z živio-klici odobrvala njegova izvajanja.

Tajnikovo poročilo.

Po legitimiranju delegatov in delegatinj je podal „Zavezin“ tajnik svoje poročilo.

Tajnik Dragotin Česnik:

Častita delegacija!

Štejem si v čast poročati čestitim delegatom in delegatinjam „Zavezinih“ društev o delovanju „Zavezinega“ vodstva in upravnega odbora v dobi od zadnje skupščine, vršivše se lansko leto v prijaznem Šoštanju, v zeleni Štajerski, do letošnjega glavnega zborovanja tu v Radovljici.

„Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ šteje danes 34 društev, ki imajo skupaj 45 častnih, 1927 pravih in 45 podpornih, torej skupaj 2017 članov. Gotovo lepo, ponosno število. Vendar moram konstatirati, da se dobi tuintam tovariš, ki še ni pristopil naši organizaciji, še več je pa tovarišic, ki se iz gole stanovske brezbriznosti in zanikrnosti odtegujejo našim vrstam ter s tem kažejo, da jim je „enakopravnost“ in „žensko vprašanje“ samo tedaj v veljavi, kadar jim je kaj „prejeti“ ne pa tudi takrat, kadar bi morale tudi „dajati“, t. j. aktivno sodelovati in če treba tudi žrtvovati v dosego naših skupnih teženj. Zanesljivo torej pričakujemo, da stori v prihodnje vsak učitelj in vsaka učiteljica, ki je z nami enih misli, svojo dolžnost!

Vsa navedena društva so imela v pretekli upravni dobi 152 zborovanj, pri katerih je bilo 162 predavanj, oziroma hospitacij.

Vobče je v delovanju posameznih društev zabeležiti lep napredek vzlic neugodnim našim razmeram; vendar jih je nekaj, ki komaj životarijo. Naj se zdramijo na delo, dan je že velik!

Sicer pa je bilo delovanje posameznih društev itak razvidno iz poročil, priobčenih v naših strokovnih listih, torej jih ne bom posebe navajal.

„Zavezino“ vodstvo je imelo v preteklem letu 6 sej, upravnih odbor pa dve. Pri teh sejah so se obravnavale vse važnejše zadeve, manj važne ali nujne zadeve pa je reševalo predsedništvo samo z naknadnim odobrenjem vodstva in upravnega odbora.

Vložni zapisnik šteje 792 opravičnih števil, ne všteti tajniške in blagajniške posebne korespondence.

V „Slov. Narodu“, „Domovini“, „Učit. Tovarišu“ in „Popotniku“ je bila priobčena zahvala vsem osebam in korporacijam, ki so si pridobile zaslug za lepo uspelo zadnjo glavno skupščino v Šoštanju.

V Ljubljani se je pretečeno leto brez hrupa osnovalo „Učiteljsko tiskovno društvo“ ter se ustanovila „Učiteljska tiskarna“, ki pod spretnim in marljivim vodstvom kar najlepše napreduje. Razen učiteljev je pristopilo „Učiteljski tiskarni“ kot združnice tudi mnogo učiteljskih društev z enim ali več deleži, ostala pa so izjavila, da pristopijo pozneje.

„Učiteljski Tovariš“ se je pričel tiskati v naši tiskarni dne 7. julija 1906, „Popotnik“ in „Zvonček“ pa 1. januarja 1907, in sicer za zdaj pod enakimi plačilnimi pogoji kakor v prejšnjih tiskarnah. Upamo pa, da bomo v prihodnje mogli doseči še ugodnejše pogoje. Tudi nanovo ustanovljeni list „Domače ognjišče“ se tiska v „Učiteljski tiskarni“.

„Učiteljski Tovariš“ je glasilo naše. Na ta tako izbornore urejevan list bi moral biti naročen vsak učitelj, vsaka učiteljica. A koliko jih je med nami, ki ga poznajo komaj po imenu! Kako more list uspešno zastopati naše koristi, ako mu nedostaja potrebne gmotne, pa tudi duševne podpore? V tem oziru pojdemo v šolo k preprostemu delavcu, da se naučimo od njega stanovske zavesti in požrtvovalnosti!

Tudi „Popotnik“, „Zvonček“ in „Domače ognjišče“ so naši listi, ki jih moramo podpirati, kolikor nam je le mogoče. A če drugega ne, saj toliko doseže lahko učiteljstvo, ki ni že popolnoma brezbrizno, da je naročena na te liste vsaka šola. Saj imajo ti listi trajno vrednost za vsako učiteljsko, oziroma šolarsko knjižnico in v tem oziru je merodajen v prvi vrsti šolski vodja, ki mu daje zakon v tem oziru odločilno moč. Ako bi „Zavezino“ učiteljstvo storilo ne samo, kar mora, ampak kar more, bi vsi naši listi v vsakem oziru lahko izbornore uspevali. Tako pa se ne moremo bogvekak pohvaliti. Da se nastale razvade pri naših listih vsaj nekoliko odpravijo, je sklenil upravni odbor v svoji seji dne 27. marca t. l. sledeče:

„Popotnik“ in „Zvonček“ se ustavita z 12. številko pri zasebnih naročnikih, pri šolskih vodstvih, oziroma krajnih šolskih svetih pa z 2. številko prihodnjega leta. „Učit. Tovariš“ se ustavi po preteku treh mesecev.

V 24. številki „Učit. Tovariša“ (1906) se je priobčil poziv vsemu v „Zavezi“ združenemu učiteljstvu, naj pristopi in sodeluje pri slovenskem Sokolstvu.

Ljubljanskemu županu Ivanu Hribarju je čestitala „Zavezina“ deputacija povodom desetletnice njegovega županovanja v Ljubljani.

Tudi slovenski profesorji so si po dolgem času lansko leto ustanovili svoje društvo in so o tem obvestili tudi našo „Zavezo“. Želimo mnogo uspeha v stanovskih zadevah, osobito pa tudi s pedagoškega stališča.

C. kr. deželnemu šolskemu svetu je predložila „Zaveza“ spomenico, ki je z njo protestirala proti nemškemu značaju tečaja za slovenske meščansko-šolske učitelje.

tudi slovanskim gostom — so ugajale Hubadove narodne pesmi. Pevski zbor jih je izvajal s preciznostjo, ki jo moramo imenovati preciznost „Glasbene Matice“. S tem je povedano vse.

Posebno pohvalo zasluži gđč. Klementina Hrovatinova, ki je zapela s spremljevanjem klavirja Nedvêdovo „Na tujih tleh“. Njen čisti, izredno simpatični sopran in pa mojstrsko prednašanje — oboje je izzvalo med občinstvom toliko glasne pohvale, da je morala vrla pevka dodati še eno točko. Hvala ji!

Ljubljanska društvena godba je svirala same izbrane slovanske komade ter je žela za svoja izborna izvajanja mnogo pohvale, da je morala vedno dodajati nove točke.

Med koncertom so prišli z večernim vlakom bratje Hrvati. Bili so to naši dobri stari znanci in prijatelji gg. Kirin, Klobučar, Trstenjak, Kranjc, Granec in Liseč iz Žagreba. Na kolodvoru jih je sprejela deputacija „Zaveze“ ter jih odvedla na vrt h koncertu. Godba je zasvirala, občinstvo je burno klicalo: „Živio Hrvati!“

Po koncertu se je razvil živahen ples.

(Konec.)

Delovanje „Südmarke“.

Namen nemških obrambnih društev je ponemčevati, tako se je izrazil na javnem zborovanju v Gradu Südmarkin potovalni učitelj, ki je na podlagi statističnih podatkov dokazoval, da nastopa Südmarka med Slovenci v resnici agresivno. Delokrog Südmarke se razteza sicer po vseh pokrajinah od morja do morja; v istini se osredotočuje na Štajersko in Koroško. Naperjena je torej proti Slovincem, njeno delovanje med Lahi na Tirolskem je malenkostno. Svoj namen dosega Südmarka s tem, da podpira one činitelje nemških narodnih manjšin v slovenskem ozemlju, ki so merodajni za razvoj vsakega naroda.

Sulferajn ustanavlja šole. Südmarka pa skrbi, da se šole dobro frekventujejo, in to dosega z vsestranskimi podporami šolnikov in učiteljev. Skrbi za božičnice in za obdarovanje otrok. Ustanavlja šolarske kuhinje ter kupuje ubožnim šolarjem šolske potrebščine. Podpira otroka v šolskem vrtu, kakor dijaka na vseučilišču, če je le upanje, da se s tem ta ali oni pridobi nemški narodnosti. Za srednješolce skrbi izdatno s štipendijami ter podpira dijaške domove.

V šolske namene žrtvuje Südmarka vsako leto velike vsote, ker ve, da ji ravno na tem polju uspeh ne izostane. Podpira pa tudi uradnike, ki zaradi pičle službe ne morejo izhajati. Kam lahko dovede človeka borba za kruh, kažejo stoteri slučajni takozvani narodnih odpadnikov dovolj jasno. Nadalje skrbi s podpiranjem uradniškega naraščaja, da se državne službe v slovenskih krajih ohranijo Nemcem. Posebno pozornost obrača sodnijski službi, ki je danes pristopna le sinovom imovitejših staršev. Slovenski akademik, ki je v bedi preživel svoja vseučiliška leta, ne more vstopiti po dovršenih študijah v sodnijsko službo kakor neplačan praktikant, ampak se mora posvetiti taki stroki, ki mu takoj zagotovi gmotni obstanek. In tudi tukaj se je Südmarka marljivo lotila svojega dela: neumorno skrbi za naraščaj nemškemu državnemu uradništvu. In sad tega početja dozoreva v tem, da imamo v slovenskih krajih vedno več nemških sodnikov; slovenskih pa primanjkuje ne zaradi tega, ker nimamo zadostnega števila slovenskih pravnikov, temveč zaradi tega, ker se pri nas vse kolikormogoče izogiblje sodnijske službe ter drvi k odvetništvu in notarijatu. To je veliko socialno zlo na našem narodnem telesu. Dokler Slovenci nimamo lastnih obrambnih društev, bi bilo v interesu stvari, da vsaj slovenski denarni zavodi omogočijo z izdatnimi podporami slovenskemu

uradniškemu naraščaju posvetiti se sodnijski službi, zakaj ravno nemško uradništvo je oni steber, ki vzdržuje umetno nemštvo sredi slovenskega ozemlja. In če pade ta steber, izginejo tudi s časoma na slovenski zemlji sramotilni nemški otoki: posili-nemški trgi in mesta na Štajerskem in Koroškem.

Velepomemben činitelj v razvoju vsakega naroda je bogato trgovstvo in cvetoča obrt. Trgovcem in obrtnikom tvorita jedro meščanstva, ki je na Štajerskem povečini nemško. Tudi za ta faktor, ki je v narodnem oziru naravnost odločujoč, skrbi Südmarka s stalnimi podporami. Trgovcem, ki se zavežejo nastaniti se med Slovenci, daje brezobrestna posojila; obrtnike, ki so v narodnem oziru zanesljivi, namešča, v slovenske kraje, jim kupuje hiše, oziroma jim prepušča delavnice za nizko ceno. S tem se zaredi v narodno enotnem slovenskem kraju umetnim potom nemška manjšina; ta zahteva s časom nemško šolo, ustanavlja nemška društva in germanizacija je v polnem teku. Tako so nastale nemške naselbine po štajerskih trgih in mestih.

Na enak način podpira Südmarka tudi delavstvo. Tvorniški delavec s svojo pičlo plačo ne more preživljati sebe in rodovine, skrbeti mora tudi za postranski zaslužek, in tudi v tem oziru se mu ponuja kakor zaveznica — marljiva Südmarka. Podpira ga pri stavbi hišice, oziroma mu preskrblja brezobrestno posojilo za nakup kakega zemljišča. Delavcu, borečemu se za obstanek, niti ne smemo zameriti, če je prestopil Südmarki takorekoč za plačilo v nasprotni tabor; v tem oziru stopa narodnostni moment vedno v ozadje in to je tudi naravno. Zatorej ne kaže takozvanih „nemčurjev“ samo obsojati, jih družabno bojkotirati, jim predbacivati izdajstva itd. Preostaja nam le eno: rešiti jih bede, jih podpirati v bojih za obstanek in tedaj ostanejo gotovo — naši!

Südmarka podpira tudi kmetijstvo. Tako vzdržuje v slovenskem delu Koroške drevesno šolo, kjer se vceplja poleg strokovnega pouka kmetijskim fantom — nemško mišljenje; posebno pozornost obrača kmetijstvu v Kočevju. Naseljevanja se poslužuje seveda le na jezikovni meji, kjer kupuje posestva, jih parceluje in razdelja med zavedne nemške kmete. Jezikovno mešane občine na meji izkuša s pokupovanjem večjih posestev pridobiti v nemške roke, potem občin ponemčiti šole in s tem zatreti slovenski življenj na meji ter ga potisniti proti jugu.

Tragičen slučaj v tem oziru nam nudi obmejna občina Sv. Ilj na Štajerskem, kjer je pokupila Südmarka pred kratkim posestvo v obsegu 200 oralov, ki je na zadnjih občinskih volitvah odločilo v prilog Slovincem. Avstrijski Nemci nameravajo ustanoviti skupno naselbinsko banko, s katero bi v velikem obsegu nastopali proti Slovanom: dozda je vsa stvar seveda še pobožna želja; če se pa uresniči, postane tako sistematično naseljevanje na meji za nas lahko s časoma usodepolno.

Südmarka deluje tudi na poljudno-izobraževalnem polju; ustanavlja knjižnice ter prireja predavanja. Žalostno je le, da zaznamujejo te knjižnice v slovenskih krajih visoko frekvenco; s tem se vceplja Slovincem spoštovanje do nemške kulture in tem potom jim ugaša ljubezen do slovenskega čtiva. Ravno v tem vidimo, kako potrebne so slovenske knjižnice za naš narod in nujno potrebno bi bilo, da začnejo tudi merodajni faktorji s sistematičnim ustanavljanjem knjižnic. Südmarka izdava letno čez 6000 K za knjižnice. Potovalni učitelj Südmarke, ki skrbi za redno poslovanje podružnic, prireja tudi predavanja. ne le agitacijska, temveč tudi znanstvena.

To je v velikih potezah delovanje Südmarke, v kolikor se da sploh orisati in skrajni čas bi že bil, da že začnejo mero-

dajni faktorji na Slovenskem na to misliti, kako bi se dalo to delovanje na naši strani paralizovati, kar bi bilo gotovo bolj potrebno nego dan za dnevom brezplodno pisariti v predalih slovenskega časopisa o „grabežljivih rokah Südmarke“ ter se omežati na prazne grožnje.

Po „Omladini“.

Politiški pregled.

* **Jugoslovanski narodni minister.** S tem vprašanjem se bavi „Naš List“ in izvaja med drugim: Ker namerava vlada izvesti v Dalmaciji razne investicije v znesku več milijonov, ker hoče Dalmacijo v gospodarskem oziru reorganizirati in prikleniti nase z železnicami, novimi parobrodskimi črtami itd., je sprožila izlasti zategadelj to vprašanje. Jugoslovanski minister bo torej imel v prvi vrsti posvetiti se dalmatinskemu gospodarskemu vprašanju, in bo za nje moral prevzeti tudi odgovornost. Vlada bo zato izbirala najbrž med dalmatinskimi poslanci in prvi, ki pade nanj njeno oko, je dr. Ivčević, dalmatinski deželni glavar. Ako bi se ozirala tudi na slovenske poslance, bi prišla menda v prvi vrsti v poštev dr. Ploj in dr. Šusteršič. Govorilo se je tudi že, da postane poslanec Povše Auerspergov naslednik, t. j. poljedelski minister. — Jugoslovansko vprašanje postaja pereče in dela vladi sive lase, zato postaja napram nam mehkejša. Izrabimo svoj položaj, zakaj s svojim ministrom bi ugled Jugoslovancov zrastle nenavadno in zvišala bi se naša politična moč. Koliko bi se dalo doseči za nas pri vladi, ako bi imeli tam svojega moža, in dobimo ga, samo treba našim poslancem složnega nastopa. A zdi se, da se že pojavlja med njimi — konkurenca, tekmovalje, in se zna zgoditi, da nam požre ministra zelena zavist in ljubosumnost. — Samo brezprimerna kratkovidnost naših poslancev je kriva, da Slovenci še do danes nimamo svojega ministra-rojaka. Naša izguba na narodnem in kulturnem polju je zaradi tega ogromna, ker sedaj odločuje v slovenskih narodnih vprašanjih nemški minister Prade, znan po svojem skrajnem radikalizmu v narodno-nemških stvareh. — To je sedaj naše najnujnejše vprašanje, bolj nego vprašanje ljudskega šolstva na Koroškem ali slovenske univerze v Ljubljani, ker jugoslovanski narodni minister bi v vseh teh vprašanjih lahko storil mnogo več nego stori vseh 24 naših poslancev. V tem bi videli naš znaten napredek v zadnjem času, v tem bi videli nekako garancijo za naš obstanek in svetlo zarjo svetle bodočnosti.

* **Kranjski deželni zbor.** Ministrski svet je sklenil, da letos ne skliče kranjskega deželnega zbora. Vlada se je pripravljala, da poizkusi dognati kompromis, a niti tako daleč ni prišla, da bi bila sploh stopila v meritorna pogajanja z narodno-napredno stranko, zakaj že njeni dogovori s klerikalci in z Nemci so jo prepričali, da je vsak uspeh izključen. Ko je vlada to videla, je sploh prenehala s svojimi poizkusi, doseči sporazumljenje in se je odločila, da deželnega zbora ne skliče. Volilna reforma za deželni zbor je torej za letos pokopana in, ker poteče v kratkem poslovna doba deželnega zbora, se bodo vršile prihodnje volitve na podlagi starega voliln ga reda. Mnogo klerikalnih upanj je s tem pokopanih, mnogo klerikalnih nad je splavalo po vodi. Od slovenskih naprednjakov samih bo odvisno, če bo prihodnji deželni zbor sklenil volilno reformo, za kakršno so se zmenili klerikalci in Nemci, ali demokratiško, moderno in pravično volilno reformo.

* **Reforma deželnih financ.** Finančno ministrstvo namerava koncem septembra sklicati enketo za reformo deželnih financ ter je v ta namen razposlalo deželnim odborom obsežen material o celokupnem gospodarstvu deželnih odborov in o potrebnih reformah.

* **Za avstrijske izseljence.** Ministrstvo notranjih zadev poroča, da je število avstr. izseljencev v Argentino l. 1906 silno poskočilo. Ministrstvo svari vse avstrijske izseljence, naj se nikar ne izseljujejo v Argentino, ker je ondi položaj izseljencev nad vse neugoden. Najbolje opravijo še oni izseljenci, ki imajo veliko kapitala, da si nakupijo posestva, kjer se pečajo s kmetijo. Tudi rokodelci, katerih obrt je v ozki zvezi s kmetijstvom, kakor n. pr. kovači, tesarji, ključalničarji itd. še primeroma dobro izhajajo.

Naravnost beden in obupen pa je položaj navadnih delavcev vseh vrst (poljski delavci, dninarji itd.), za katere delavske plače vedno bolj padajo. Istotako odsvetuje ministrstvo izseljevanje v republiko Čile v Južni Ameriki, posebno rokodelcem in dninarjem, ker se je čilenska vlada pogodila z neko italijansko izseljevalno družbo, da ji ta preskrbuje laške in španske delavce. Sploh pa čilenski domačini nasprotujejo tujcem. Najprimernejši čas za izseljevanje v Čile je od meseca novembra do marca. Pač pa se kaže, da bodo letos ugodne razmere za delavce v Švici. Doba za zidanje traja od začetka marca do konca novembra. Delavske plače znašajo 0.50—0.60 frankov na uro za zidarje, 0.38—0.48 frankov na uro za podajače in 0.28 do 0.37 frankov na uro za dečke. Odpovedi ni. Plačilni dan je vsakih 14 dni. Predujemov ni. Zato si mora vsak toliko denarja vzeti s seboj, da živi z njim 14 dni. Vsak delavec je zavarovan proti nezgodi. Navadni delavnik znaša poleti 10 ur, pozimi ne manj kakor 8 ur na dan. Za nočno in nedeljsko ali za 11 ur na dan, je dovoljena doklada 50 %, ravno tako dobe delavci, ki morajo stati v vodi, 50 % doklade. Izseljenci naj si poprej preskrbe potne liste, glaseče se za pot v Švico.

* **Mirovna konferenca v Haagu.** Angleški delegat Frey je utemeljeval predlog za omejitev oboroževanja sledeče: „V imenu angleške vlade prinašam predlog največje važnosti. Ko je ruski car sklical prvo mirovno konferenco, je predlagal za njeno prvo nalogo, brez odlašanja iskati sredstev, da se omeji neprestano oboroževanje na suhem in na morju. Leta 1898. je naslovil v carjevem imenu grof Mura v je v na Evropo spomenico, v kateri je dokazoval, da mora to neprestano oboroževanje dovesti do poloma, ki napolnjuje že sedaj vsako človeško mišljenje z grozo. Te besede so danes še resničnejše in prepričevalnejše, ker so se izdatki za armado medtem še pomnožili. Prosim vas, da se ne razidete, preden niste izrekli želje, naj bi se vse vlade sveta prav resno posvetile omejitvi vojaških bremen; toda le z dobro, svobodno voljo vsake vlade je mogoče stvar naših želj uresničiti. Moja vlada me je pooblastila, podati sledečo izjavo: „Anglija bi bila pri volji, vsako leto predložiti velesilam načrte o konstrukciji novih vojnihi ladij in o tozadevnih stroških.“ Končno je predlagal: Konferenca naj potrdi resolucijo, ki jo je sprejela konferenca l. 1899. in ki meri na omejitev vojaških bremen. Z ozirom na to, da so ta bremena od onega leta narasla, skoraj v vseh deželah, izjavlja konferenca, da bi bilo jako želeli, naj bi vlade začele to vprašanje iznova resno študirati.“ — Med tem ko se je sklepalo na mirovni konferenci v Haagu, naj vse države delujejo na omejitev oboroževanja, je švedska vlada izdelala načrte, kako si pomnoži armado. Pehotni polki, ki imajo dosedaj po tri bataljone, se razširijo na štiri bataljone; topničarski polki se pa tudi pomnože in pri vsaki diviziji se ustanovi poseben oddelek za puške na stroj. — To je zasmehovanje mirovne konference.

* **Ogrsko.** Rumunska „Tribuna“ je priobčila statistiko o obsodbah nemadarskih politikov, časnikarjev in rodoljubov sploh v dobi koalicijske vlade. Ječe se je prisodilo 21 let, 9 mesecev in tri dni, denarnih glob 20.000 K, a pravdni stroški znašajo 60.000 K. — Leta 1890. je živelo v Evropi 4.349.739 Židov, od teh jih je bilo na Ogrskem 725.222, t. j. šestina vseh evropskih Židov. Leta 1850. so prišli na Ogrskem na vsakih 100 prebivalcev trije Židje. a leta 1900. že pet. Od leta 1850. do 1900. so se pomnožili ogrski Židje od 368.525 na 826.222. Tretjina ogrskih Židov živi po mestih, samo v Budimpešti jih je 167.974, t. j. vsak četrti Budapestan je Žid.

* **V Štutgartu na Nemškem zboruje sedmi mednarodni socialistički kongres ob udeležbi zastopnikov vsega sveta.**

* **Kongres francoskih socialistov v Nancyju** je zavrnil predlog Herveja, naj bi se državljani vseh dežel pozvali, naj odgovore na vsako napoved vojske z vojaškim štrajkom in vstajo. Sklenilo pa se je, proti razoroževanju buržoazije in oboroževanju delavskih slojev pripraviti splošno ljudsko oboroževanje.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Sl. mestno županstvo

„Družbi sv. Cirila in Metoda“ je prijavilo „Zavezino“ vodstvo lansko leto pred njeno glavno skupščino svojega oficijelnega kandidata, ki naj bo nekak zastopnik učiteljstva v vodstvu te šolske družbe. Ta naš kandidat, tovariš Fran Črnagoj, je bil pri glavni skupščini tudi izvoljen v odbor. Letošnji izid glavne skupščine „Ciril-Metodove družbe“ je tudi „Zavezi“ nekako zadoščenje za konflikt, ki ga je imela pred par leti z njo. Upamo, da bo imel ta izid najboljše posledice za družbo, bodisi v narodnem oziru, bodisi s pedagoškega in materijelnega stališča. Vsemu v „Zavezi“ združenemu učiteljstvu pa najiskreneje priporočamo, naj z vsemi močmi, vselej in povsod najkrepkeje podpirajo „Ciril-Metodovo družbo“, da ji bo mogoče kar najuspešneje izpolniti ono sveto nalogo, ki si jo je postavila.

„Slovenski šolski muzej“, ta mučenik naše organizacije, so koncem minulega leta poslali na ljubljanski Grad, kjer uživa zdaj — kar je sicer čudno slišati — nekoliko več prostosti. Upamo torej, da bo zdaj njegovega preseljevanja konec in da je dobil na Gradu dosmrtno ječo.

Ob priliki 25 letnice „Srbskega učiteljskega združenja“ v Belgradu so se te slavnosti udeležili kot izvoljeni zastopniki naše „Zaveze“ tovariši: Jelenc, Gangl in Šega. Kako ljubeznivo in gostoljubno so bili sprejeti, je gotovo vsakemu znano iz časniških poročil. Slava bratom Srbom!

V okupiranem ozemlju se je ustanovila „Zveza bosanskih in hercegovskih učiteljskih društev“. Njih ustanovno skupščino dne 9. julija 1906. l. je brzojavno pozdravil „Zavezin“ predsednik.

V smislu sklepa glavne skupščine v Šoštanju so se razposlali pozivi hrvaški, srbski in bolgarski učiteljski zvezi zaradi osnovanja „Jugoslovanske učiteljske zveze“. Ta poziv je bil priobčen tudi v „Učit. Tov.“ in v „Napredaku“. Udeležbo je prijavila srbska in hrvaška zveza. Bolgarska se ni odzvala oficijelno, pač pa je zastopal bolgarsko učiteljstvo pri seji osnovalnega odbora v Belgradu bolgarski učitelj Grančaroff. Načrt pravil je sestavil naš delegat, tovariš Ivan Šega, ki je bil na shodu tudi poročevalec. Izvolil se je poseben odsek, ki naj bi pravila še enkrat temeljito pregledal ter sklical občni zbor leta 1907. V dotični odsek so bili izvoljeni Hrvata Davorin Trstenjak in prof. Ivkanec, Srb Jovo Jovanović, Bolgar Grančaroff in Slovenec Ivan Šega. — Pozneje pa so se glede tega združenja pojavile razne težkoče in zapreke, zaradi katerih se je izkazalo, da za zdaj še ni mogoče osnovati take združitve. Uvažuje te in druge razloge je sklenil upravni odbor, da se za zdaj skličejo vsako leto le kongresi jugoslovanskega učiteljstva, in sicer letos v Zagrebu. Pri teh prilikah naj bi se stopilo v dogovor s hrvaškimi in drugimi jugoslovanskimi učitelji in bi se tako polagoma zedinili, da se uresniči ustanovitev jugoslovanske učit. zveze. Natančneje informacije o tem vprašanju bo na željo podal pozneje g. predsednik. Omenim le še, da se letos tudi nameravani kongres ne bo vršil, kakor je razvidno iz objave, ki jo je priobčil v 32. števil. „Učit. Tov.“ predsednik Davorin Trstenjak.

„Ustredni spolek jednot učiteljských na Morave“ je sklenil delovati na to, da se ustanovi „Avstrijska slovanska učiteljska zveza“ in se je zaradi tega obrnila za mnjenje tudi na našo „Zavezo“. Vodstvo „Zaveze“ je odgovorilo, da pozdravlja z veseljem to idejo, ki jo je pred leti že sama sprožila in da je vsekdar pripravljena sodelovati na nje uresničenje.

Za delegata je izvolil upravni odbor tovariša Jelenca in nadzornika Pribila, ki bosta pri osnovalnem odboru polномоčno zastopala našo „Zavezo“. To se je zgodilo dne 20. t. m.

Dne 11. decembra 1906 je bila pri naučnem ministru deputacija vsega avstrijskega učiteljstva ter mu predložila običajno spomenico. No, hudega se ni zgodilo. Minister je deputacijo, kakor običajno, prijazno sprejel in takisto prijazno z raznimi obljubami tudi odslovil.

Uspešnejša utegne biti akcija, ki se je uprizorila zadnji čas glede izboljšanja učiteljskega gmotnega stanja. Dne 12. maja je bilo na Dunaju predposvetovanje, ki se ga je udeležil tudi naš predsednik Razen Poljakov, ki pa so se brzojavno izjavili solidarne, in Italijanov, ki pomotoma niso prejeli pravočasno vabila, so bile pri tem posvetovanju zastopane vse druge avstrijske učiteljske zveze. Sklenilo se je, da naj se osnuje deputacija, obstoječa iz delegatov vseh avstr. učit. društev. Ta deputacija naj bi se predstavila naučnemu in finančnemu ministru in predložila svoje želje, obenem pa naj bi se obrnila do vseh, učiteljstvu prijaznih državnoborskih klubov ter jih prosila pomoči in podpore. Omenjam, da so se dotičnemu povabilu odzvala tudi hrvaška učit. društva, in sicer: „Prosveta“ v Pazinu, „Krško učiteljsko društvo“, „Savez dalmatinskih učitelja“ itd.

Zaradi še nejasnih razmer v državnem zboru in drugih manjših zaprek se akcija doslej še ni mogla izvršiti; na vsak način pa se bo to zgodilo povodom jesenskega zborovanja drž. zbora. Upajmo, da dosežemo od sedanjega parlamenta boljših uspehov, nego smo jih doslej bili vajeni.

Profesor dr. Ilešič nam je naznanil, da so češki vseučiliški profesorji pripravljene prirediti ob počitnicah predavanja za učitelje, ako bi se zglasilo zadostno število slušateljev.

Povodom smrti velikega prijatelja češko-slovenske vzajemnosti in zlasti slovenskega učiteljstva Jana Lega je izrazil „Zavezin“ predsednik njegovi vdovi brzojavnim potom najiskreneje sožalje.

Pripravljalnemu odboru za prireditev slovanske razstave v Pragi l. 1910. je „Zaveza“ na njegov poziv izrazila svoje soglasje in obljubila tudi v svojem delokrogu sodelovanje.

Kakor sem že omenil, je pričel izhajati v Ljubljani list „Domače ognjišče“, ki se tiska v „Učiteljski tiskarni“. Namen mu je pospeševati stik med šolo in domom, med starši in učiteljstvom. Izdajatelja, tovariša Dimnik in Gangl, sta stavila predlog, naj bi ta list prevzela „Zaveza“. „Zavezino“ vodstvo pa je ponudbo odklonilo, ker se ni smatralo kompetentnim sklopiti o tako važni zadevi osobito z ozirom na neugodno materijelno stanje „Zaveze“.

Ljudsko izobraževalno društvo „Akademija“ je vposlalo „Zavezi“ povabilo na sodelovanje in pristop. Uvažuje koristno delovanje tega društva, smo priobčili v „Učit. Tovarišu“ razglas, v katerem se pozivlja slov. učiteljstvo, naj krepko podpira „Akademijo“.

Predsedstvu državnega zbora je predložila „Zaveza“ prošnjo za ustanovitev slov. vseučilišča v Ljubljani. Obenem so se v „Učit. Tov.“ pozvala vsa „Zavezina“ učiteljska društva, da vložijo enake prošnje.

Društvo „Akademija“ v Ljubljani namerava izdati „Abecednik za analfabete“ in je prosilo, da bi se mu prijavili učitelji-sotrudniki. „Zavezin“ predsednik je potem v to svrhu naprosil gg. Gabrška in A. Bazingerja in gđ. Žerjav, ki so obljubili svojo pomoč.

Razmerje med „Zavezo“ in banko „Slavijo“ se je uredilo. „Slavija“ bo letos izplačala „Zavezi“ na obljubljenih prispevkih 2000 K, naslednje leto pa še 2084 K, s čemer bo naš račun do konca l. 1906. popolnoma poravnal. Ob tej priliki priporočamo učitelstvu banko „Slavijo“ najtopleje v zavarovanje. „Slavija“ je najcenejša, najreelnejša in najsigurnejša zavarovalnica v Avstriji, poleg tega pa je to slovensko podjetje, ki bi ga že iz tega stališča moral podpirati vsak rodoljub.

„Moravska učiteljska zveza“ je prijavila svoje zborovanje dne 22. julija t. l. in jo je predsednik brzojavno pozdravil.

Dne 19. maja se je odprla na Vinici spominska plošča bivšemu hrvaškemu učitelju, Slovincu po rojstvu, Ljudovitu Tomšiču, katero slavnost je priredil hrvatski klub „Zmaj“. „Zavezo“ je zastopal pri tej slovesnosti tovariš Furlan iz Ljubljane.

Tovarišu Kocbeku, ustanovitelju naše „Zaveze“, je povodom praznovanja 25 letnice njegovega učiteljevanja predsednik brzojavno častital.

Za laški okraj na Štajerskem se je ustanovilo letos posebno učiteljsko društvo, ki je v svoji seji dne 17. februarja sklenilo, da pristopi „Zavezi“.

Podjetju „Narodna založba“ je „Zaveza“ prijavila na njeno prošnjo vse učitelje-pisatelje, ki bi mogli sodelovati pri spisovanju knjig za mladino izven šolske dobe.

Z ozirom na znani sklep „Zaveze“ naj bi se naročina za „Zavezine“ liste pobirala pri društvih, so odgovorila vsa društva razen konjiškega negativno, torej se ta sklep ni dal izvršiti.

Iz tega kratkega poročila je že razvidno, da smo postali močni vzlic vsem zaprekam in proti volji naših nasprotnikov. A kar nam je v ponos, je to, da smo močni sami iz sebe, da se nam ni treba zahvaljevati za svojo moč drugemu kakor samim sebi. In zdaj, ko je to težavno delo skoro končano, se hočemo poprijeti drugega poglavja v našem delu, ki mu bo di geslo:

„Iz naroda za narod!“

Na predlog tovariša Streleca se izreče tajniku za vestno in temeljito sestavo poročila zahvala in se mu da absolutorij.

K poročilu so govorili še gospa Godec, gospa Kobau, gđe. Zemljanova, tov. Gangl, Grmek in drugi.

Tov. Gangl je poudarjal, da veljaj očitane brezbržnosti in zanikrnosti vsem tistim, ki ga zaslužijo. Ako je tak učitelj, zadeni njega, ako učiteljica, zadeni njo, oba sta kriva obsodbe, ako se ne zavedata svojih dolžnosti. (Odobranje.)

Poročilo rač. pregledovalcev.

V imenu računskih pregledovalcev je poročal tovariš V. Rus. Računski pregledovalci so pregledali vse račune in našli vse v redu.

Blagajniško poročilo.

Predsedništvo prevzame tovariš Bergine.

O „Zvončku“ je poročal tov. Jelenc, o „Učiteljskem Tovarišu“, „Popotniku“ in o „Zavezi“ pa blagajnik Luznar.

Delegati so dobili tiskane račune in so ti bili že prej v „Učit. Tovarišu“ objavljeni.

Poročevalcema, zlasti pa še blagajniku se izreče zahvala za trud.

Na predlog Križmana se volijo pregledovalcem računov za prihodnjo dobo prejšnji pregledovalci: Fran Bojina, Janja Miklavčičeva in Vilibald Rus.

Določitev letnih doneskov.

Tov. Luznar predlaga, naj ostane pri starem. Od rednega člana se plača po 1 K, od podpornega pa po 50 h na leto.

Tov. Godec želi znižanje za 25 h, tako da bi se plačalo od pravega člana po 75 h.

Govorili so še k tej točki tov. Petrič, Pesek in Jelenc. Končno se sprejme Luznarjev predlog, zakaj „Zaveza“ mora imeti potrebnih novcev.

Ko se je še definiral vzpored glavnemu zborovanju, se je določil čas prihodnji XX. glavni skupščini prihodnje leto, in sicer za prve dni meseca septembra. Najbrž se vrši v Gorici, ker pride Primorska na vrsto.

Volitve.

Predsednik prekine zborovanje za deset minut. V tem času so se pomenili kranjski, štajerski in primorski delegati vsak o svojih kandidatih za upravni odbor. Volitev predsedništva se je izvršila po listkih, ostalih odbornikov pa po vzklikih. Izid volitev je bil sprejet z glasnim ploskanjem. Izvoljeni so: predsednik Jelenc, tajnik Česnik, blagajnik Luznar. Odborniki so za Kranjsko: Dimnik, Šega, Režek; za Štajersko: Kocbek, Strmšek, Strelec; za Primorsko: Križman, Bergine in Sabadin Ivanka.

Predlogi in nasveti.

Pri točki predlogi in nasveti se oglasi tovariš Jakše, ki predlaga, naj „Zaveza“ stori takoj vse potrebne korake, da se osnuje za Koroško slovensko učiteljsko društvo.

Predlog je bil sprejet.

Nato je poročal Drag. Pribil, c. kr. okr. šolski nadzornik na otoku Krku, o posvetovanju delegatov glede snovanja avstr. slovanske zveze. Prečital je načrt pravil in ga razlagal. Ker bo o tem v „Učit. Tov.“ še obširneje poročal, opustimo za danes razpravo.

Gosp. Pribilu se izreče na predlog Kutinov iskrena zahvala za trud, ki ga je imel, potujoč na Dunaj.

„O našem šolstvu“ je poročal tovariš Janko Likar. V kratkih, a jedrnatih potezah je očrtal več posameznostij iz našega šolstva. Svoj govor je osolil s prav primernimi dovtipi iz učiteljskega življenja.

Tov. Šega se je potegoval za učiteljske vseučiliške tečaje. Predsedništvu se je naložilo, naj uvaža to in gleda na to, da se že prihodnje leto priredi tak tečaj v Ljubljani.

Predsednik obljubi, da se bo z dr. Ilešičem tozadevno dogovarjal in da bo odbor po možnosti vse potrebno ukrenil.

Končno se predsednik Jelenc zahvali delegatinjam in delegatom za zanimanje in vztrajnost ter zaključil delegacijsko sejo.

Zabavni večer in prihod Hrvatov.

Kmalu po zborovanju „Zaveze“ se je začel polniti vrt in salon hotela „Kunstelj“. Že pred začetkom koncerta so bili vsi prostori natlačeno polni. Ni prišlo samo učitelstvo, ampak nabralo se je tudi častno število prijaznega in odličnega radovljiskega meščanstva.

Petje učiteljskega moškega in mešanega zbora je vodil s priznano spretnostjo tovariš Karel Mahkota, učitelj v Trzinu. Ako pomislimo, da je imel pevski zbor samo eno skupno vajo takoj po prihodu opoldanjega vlaka, moramo njega izvajanja imenovati krasna in dovršena. Po vsaki točki se je vzdignil med občinstvom cel vihar navdušenega odobravanja, ki je prisililo dirigenta, pevke in pevce, da so morali več točk ponoviti. Ta splošna pohvala jim bodi v priznanje! Najbolj —

v Metliki tretji obrok na račun pokroviteljnine 50 K; ob akordih divnih valčkov nabrala tovarišica Marica Žgurjeva iz Tomišlja na XIX. skupščini Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev v Radovljici 35 K 94 h; na mizi pri skupščini v Radovljici je našel g. A. Germek 1 K; ob priliki 25 letnice tov. Kureta iz Dekanov zložila vesela družba na predlog vrlega župnika Škvarča iz Kubeda 5 K; g. Anton Umek, trgovec s šolskimi zvezki v Brezicah 10 K od čistega dobička; tov. ga. Antonija Germek iz Sore nabrala pri odhodnici tov. Andreja Rapeta za samospev: „En starček je živel tam v vinskih gorah“ 10 K; tov. Dragotin Pestevšek, nadučitelj v Slivnici pri Mariboru 10 K namesto venca na grob tov. Lj. Tribniku v Žrečah; okrajno učiteljsko društvo v Kamniku 2. rok pokroviteljnine 50 K. — Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: tov. Josip Zajec iz Vel. Gabra; tovariš Ferdo Juvaneč iz Postojine; tov. Anton Gnus iz Dola na Štajerskem (4 K). Bog plati!

„Domačega ognjišča“ 1. številka je posla popolnoma; kdor jo ima na razpolago, bo upravištvu zelo ustregel, če jo vrne. Pošlje naj se na „Učiteljsko tiskarno“. Prosimo!

V kranjskem okraju sta razpisani službi, in sicer na dvorazrednici v Predosljah mesto nadučitelja, na deški petrazrednici v Škofji Loki mesto učitelja. Prošnje do 25. septembra na okr. šol. svet v Kranju.

Odlikovanje. Uredništvo „Perotninarja“ v Trzinu (Gorenjsko) je bilo za svoj list na „I. odborni králíkársky výstavy hospodárského kroužku místního mužského odboru N. J. S. v Hronove“ od 3. do 5. avgusta 1907 odlikovano s častno diplomom „Zemědělské rady kr. Českeho“. To odlikovanje je tembolj častno, ker so Čehi v enakih strokovnih listih veliko bolj napredni nego mi Slovenci, ki imamo samo ta list, kateri se bavi izključno samo z umno rejo perotnine in malih domačih živali. Vkljub temu pa, da so Čehi v tem veliko bolj razvjeni, si je priboril list „Perotninar“ zaradi svoje vsestranske, z lepimi podobami opremljene vsebine med českimi enakovrstnimi strokovnimi listi enakopravno stališče, zaradi česar moramo tudi mi „Perotninarja“ le ponovno najtopleje priporočati vsem kmetovalcem in gospodarjem, posebno pa tudi učiteljem in učiteljskim knjižnicam v mnogobrojno naročilo, da tako tudi mi kaj pripomoremo k ohranitvi tega za naše kmetovalce tako velevažnega lista. Cena listu (2-50 K za vse leto) vkljub njegovi bogati in resnično poučni strokovni vsebini ni velika in si ga tedaj lahko omisli tudi najubožnejši kmetovalec. List izhaja sedaj v drugem letniku (5. številka). Prvi letnik je še v nekaj izvodih v zalogi ter stane nevezan 2-50 K vezan 3-50 K prosto poštne.

Iz seje ožjega c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico 20. avgusta 1907. Gospica Marija Perc, učiteljica v Skriljah, je dobila radi bolezní polleten, gospica Marija Blažič, učiteljica v Kamnjah, radi bolezní 6 tedenski dopust. Začasno so bili nameščeni gg.: Franc Mermolja iz Dobravlj za nadučitelja v Črničah; Viktor Zgonik iz Podlake v Dobravlj; učiteljski kandidatje: Tušar za Podlako-Dolenji Lokovec; Fiegl za Ajdovščino; Gabrijelčič za Lokve; Podgornik za Lokovec; gospice: Hedv. Strel iz Lokev v Bukovico; Ljudmila Lavrenčič iz Ajdovščine na Vitovlje. Suplirali bodeta gospici Gabrijela Mrevlje v Skriljah; Amalija Murovec v Kamnjah. Gospica Josipina Srebernič ostane začasno v Rihembergu. Prošnja za samostalno šolo v Zalovščah pri Donbergu se predloži pomnoženemu c. kr. okr. šol. svetu s priporočilom, naj se ji ugodi, če je zadostno število otrok in to s posebnim ozirom na visoko število otrok na štirirazrednici v Dornbergu. Dovolilo se je, naj se vpelje v Vrtojbi v II. in III. razredu začasno poldneven pouk. Na prošnjo, naj bi se ustanovila za Kanalski in Tolminski Lom redna šola, se je sklenilo, predlagati pomnoženemu c. kr. okr. šol. svetu, naj se odpošlje na mesto mešana komisija goriškega in tolminškega okr. šol. sveta. Nakazalo se je izplačilo nekaterih računov in rešilo nekatere vloge male važnosti. B.

Kmetijska šola na Grmu. Novo šolsko leto se prične 3. novembra. Pouk traja dve leti V šolo se sprejemajo učenci, ki dobe deželne ustanove, in plačujejo. Pravico do deželnih ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, zdravi in so dovršili ljudsko šolo. Za novo

šolsko leto je razpisanih pet ustanov po 240 K. Prošnje s kolkom za 1 K je poslati do 5. septembra vodstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Prošnji se mora priložiti rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo, zdravniško izpričevalo o trdnem zdravju in izpričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju. Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in pouk brezplačno, obleko in šolske potrebščine pa si morajo sami preskrbeti. Plačujejoči učenci pa plačujejo po 80 vinarjev na dan in 40 kron šolnine na leto. Učenci, ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pravico, da služijo samo dve leti pri vojaki.

Umrla je v Kranju gospa Uršula Miklavčičeva, mati tamonjske koleginje gdč. Janje Miklavčičeve. Naše iskreno sožalje! — V deželni bolnici v Ljubljani je umrla Anica Jeranova, učit. kandidatinja IV. letnika. R. i. p.!

Osebnosti na Kranjskem. Učiteljski kandidat Karel Rostohar je imenovan za provizoričnega učitelja na petrazrednici v Kostanjevici; učiteljica Franja Čerov je premeščena iz Mokronoga na dvorazrednico v Veliki Trn. — Okrajni šolski svet v Logatecu je imenoval za učiteljico pri Sv. Trojici provizorično učiteljico Antonijo Vižin. — Okrajni šolski svet v Postojni je imenoval absolviranega učit. kandidata Frana Starmana za prov. učitelja in voditelja v Studenem.

Redni občni zbor Tolminskega učit. društva se vrši dne 8. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne v ljudski šoli v Kobarižu. Dnevni red: 1.) Nagovor predsednikov. 2.) Tajnikovo poročilo. 3.) Blagajnikovo poročilo. 4.) Volitev pregledovalcev računov. 5.) Beseda novodoštim mladim tovarišem. 6.) Stanovska organizacija in delovanje za šoli odraslo mladino. 7.) Poročilo o zborovanju „Zaveze“. 8.) Zastopnika učiteljstva v c. kr. okr. šol. svetu poročata v svojem delovanju. 9.) Volitev novega odbora. 10.) Morebitni predlogi. Odbor.

Učiteljsko društvo za goriški okraj zboruje 5. septembra t. l., točno ob 9. uri zjutraj v Gorici v kavarni „Central“. Dnevni red: 1. Razgovor o dopisih „Gorice“ o učiteljstvu in šolstvu. 2. Razni predlogi in nasveti. K polnoštevilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Osebnosti s Koroškega. Deželni šolski svet je namestil na deški meščanski šoli v Spitalu g. Egb. Bohrerja iz Velikovec in gdč. W. Kobal. Nadučitelj v Zabnicah je postal g. Roblek (Št. Jakob), nadučitelj na Zili Ožb. Bernolt. V Tunel pri Pliberku pride za nadučitelja g. P. Pirovec iz Št. Daniela. Podučiteljem na Brdu je imenovan g. Iv. Feinig, gdč. Mat. Kovarčič je imenovana podučiteljica za Lipaljovas, Al. Kutalek za Brdo, dopust za eno leto si je vzel g. učitelj J. Jekl v Apačah. V stalni pokoj so stopili gg. nadučitelji: P. Golker v Čanjčah, A. Hölzl v Zgornjih Lihčah, Jožef Katnik v Rablju, Mat. Mencin v Libeličah, Sim. Richter v Žitarivesi.

Kaznovanje otrok. Na pritožbo generalne prokurature zoper razsodbo okrožnega sodišča v Hebu je najvišje in kasačjsko sodišče razsodilo: „Z besedo ali dejanjem dotakniti se časti kakega človeka ni pregrešek zoper §§ 487. in 493. kazenskega zakona, če se je obtožena stvar zgodila od učitelja zoper otroke v vzgojevalnem namenu.“ — Torej se ne bode več moglo v bodoče tožiti učiteljev na podlagi navedenih paragrafov, če kaznujejo šolarje.

II. shod narodno-radikalnega dijaštva vrši se od 5. do 8. septembra t. l. v Celju. Iz zanimivega vzporeda posnemamo: 5. sept. ob 7. uri zvečer v „Skalni kleti“ občni zbor akad. fer. društvo „Prosveta“. — 6. sept. ob 8. uri zjutraj v „Narodnem domu“. Jugoslovanska ideja in slov. dijaštvo. — Naše stališče napram dvoboju vprašanju. — Ob 3. uri pop. dijaštvo socialni odsek. — 7. sept. ob 9. uri dop. Narodna obramba. — Svobodna šola. — Ob 3. uri popol. šolski odsek. Ob 8. uri zvečer komerz. 8. sept. zaključno zborovanje; — izlet v Žalec. — Narodno-radikalno dijaštvo, ki je v svojem ferijalnem društvu „Prosveta“ postalo naprednemu učiteljstvu zvesti tovariš v boju za ljudsko prosveto, želi in upa kar največ udeležbe tudi iz učiteljskih krogov, zlasti pri referatih o obrambnem delu in o svobodni šoli naj bi se dokumentiralo popolno soglasje naprednega učiteljstva in dijaštva. Opozarjamo na shod ter zlasti vabimo učitelje — manjšinske delavce na občni zbor „Prosvete“, ki je raztegnila svoj delokrog na vse slovenske dežele!

4. mednarodni stenografski shod (sistem Gabelsberger) se vrši od 7. do 10. sept. v Gradcu. Predavala bosta tudi prof. Homme iz Levova o sedanjem stanju poljske stenografije (po sistemu Gabelsbergerjevem) in prof. Miholić iz Zagreba o novem slovanskem izvirnem stenografskem sistemu prof. Düricha. 10. septembra mislijo udeleženci prirediti izlet v Disenerz.

Razgled po šolskem svetu.

— **Ljudskošolski učitelj — vzgojevalec princa.** Iz Monakovega poročajo, da je princ Rupert bavarski prepustil vzgojo svojega starejšega sina nekemu učitelju ljudskih šol. Mladi princ Luitpold je rojen 8. maja 1901 in bo vzgojevan na demokratski podlagi. Liberalni krogi na Bavarskem pozdravljajo z veseljem ta princčev ukrep.

— **Profesor Karel Vogel**, ravnatelj astro-fizikalnega observatorija v Potsdamu, je umrl. — **Profesor Joahim**, sloveči virtuozi na gosli, je umrl v Berlinu, kjer je bil ravnatelj visoke šole za godbo.

— **Mednarodni kongres učiteljev v Londonu.** V Londonu se je sestal drugi mednarodni učiteljski kongres. Dospelo je 2500 zastopnikov iz vseh krajev sveta. Na kongresu se je govorilo v vseh evropskih in tudi v mnogih azijskih jezikih. Svoje uradne zastopnike je poslalo 25 vlad.

— **Vseučiliški kurzi za učitelje** se vrše na graškem vseučilišču. Minoli teden so predavali: dr. Hans Benndorf o uporabi elektricitete, dr. St. Hock o zgodovini modernega nemškega romana; dr. Fr. Winter: o oblikah razvoja in idealih lepote v grški umetnosti; dr. H. Spitzer o zgodovini starejše grške filozofije; dr. K. Hillebrand o astronomiji; dr. R. Kreman o analitični kemiji; dr. F. Schmidt o zgodovini socialnih teorij z obzirom na moderno delavsko vprašanje; dr. O. Eberstaller o šolski higijeni; dr. L. Böhmig pa vodi zoologične mikroskopične vaje.

— **Profesorji čeških visokih šol** so napravili posebne vseučiliške tečaje za moravske učitelje v Třebiču, ki so se v vsakem obziru sijajno obnesli.

— **Srbsko profesorsko društvo** je imelo v Belgradu svoj občni zbor, katerega sta se udeležila tudi zastopnika „Društva hrvatskih profesorjev“, dr. Honcl in dr. Srkulj. Zborovanju je predsedoval ravnatelj učiške gimnazije Atanacković; na zboru je bil navzoč tudi naučni minister Nikolić. Po daljši debati je zbor sklenil sprejeti v društvena pravila določbo o sestankih jugoslovanskih profesorjev.

— **Nemški „Schulverein“** je daroval iz zapuščine prof. dr. Lipa za nemško šolo v Sl. Bistrici 10.000 K, za nemško šolo v Velenju 10.000 K, za šole v Hrastniku, Breznem in drugod po Sp. Štajerju 5000 K.

— **Narodni srbski dobrotnik.** Te dni je poklonil srbski rodoljub Jovo Stojkov v Gjali na Ogrskem tamkajšnji srbski narodni šoli hišo, ki je vredna 20.000 kron. Tudi raznim drugim narodnim zavodom je daroval večje vsote denarja.

— **Na italijanskih vseučiliščih** je bilo koncem minulega šolskega leta skupaj 26.096 dijakov. Najbolje je obiskovano vseučilišče v Neapolju, kjer je 4500 dijakov. Opaža se, da se je v Severni Italiji zmanjšalo število vseučilišnih dijakov, dočim se je povišalo število politehnikov.

Z gospodarskega polja.

— **Avstrijska mornarica se pomnožuje.** Število novincev za mornarico, ki je zdaj znašalo 2700 mož, se pomnoži na 4000. Ob času miru je mornarica štela zdaj 10.700 mož, v bodoče jih bo 16.000! Potrebni novinci se bodo jemali iz infanterije. Koncem tega leta bo dogotovljena nova vojna ladja „Ferdinand Maks“ ki je zdaj tretja svoje vrste. Z ozirom na težavno službo se je pri mornarici izboljšala hrana.

— **Osobje avstrijskih železnic.** Koncem leta 1905. je znašalo število uslužbencev, nastavljenih pri vseh avstrijskih železnicah, 216.600, in sicer 104.870 uradnikov in slug ter 111.370 dninarjev. Državne železnice so imele 15.635, privatne železnice 18.960 uradnikov. Uslužbencem in delavcem vseh že-

leznic je bilo na plačah in dninah izplačano 270,104 238 K. Hiš za stanovanja za uradnike, sluga in delavce imajo državne železnice 84, privatne železnice 700.

— **Suša in vročina** vladata na goriškem Krasu. Polja in travniki so že čisto požgani, pa tudi vinogradi silno trpe.

— **Pivo v Avstriji.** Leta 1905. je bilo v Avstriji 1381 pivovaren, leta 1906. pa deset manj. V zvezi temu je produkcija piva leta 1906. bila večja nego leta 1905. Leta 1906. so izvarili 21.670.418 hl piva, leta 1905. pa le 20.619 069 hl.

— **Električne naprave državnih železnic ob Soči.** Ministrstvo za železnice je izdalo načrte za zgradbo električnih naprav ob Soči. Izdelavati nameravajo tok najmanj za 15.000, povprečno pa za 23.000 konjskih sil za električni promet državnih železnic.

— **V Gradcu** se vrši 15. septembra velika skupščina nemško-štajerskih posestnikov-kmetov.

— **O letošnji letini v Avstriji.** Ozimina je letos splošno slabša kot jaro žito. Ovsa se obeta mnogo; ajde bo manj, ker jo je morila po južnih deželah suša. Najbolje kaže letos krompir; vendar pa po nekaterih krajih zavoljo mokrote gnije, drugod pa so mu škodovali ogrei in suša. Koruze bo mnogo. Tudi zelja splošno ne bo manjkalo. Vina bo mnogo v krajih, koder ni bilo toče. Sadja pa bo splošno malo. Tudi tam, kjer je drevje obrodilo, je sadje močno piskavo.

— **Število izseljencev v Novem Jorku.** Lansko leto se je izkrcalo v Novem Jorku 1.004.756 ljudi, med temi 193.224 Slovanov. Vsega skupaj je prišlo v Ameriko 275.880 analfabetov, med katerimi je skoraj polovica Italijanov.

— **Kmetijsko poučno potovanje na Češko** priredi c. kr. kmetijska družba krajska prihodnje leto ob priliki kmetijske razstave v Pragi.

— **Zadružni zvezi v Celju** je dovolilo poljedeljsko ministrstvo za leto 1907. podpore 6000 kron za snovanje rafajznovih in drugih kmetijskih zadrug na Spodnjem Štajerskem.

Raznoterosti.

× **Kardinal Svampa**, ki je pri zadnji papeževi vakanci imel največ nade, da bo izvoljen, je umrl v Bolonji, star šele 56 let.

× **Urednik brez rok in nog.** Inženier Salomon Mendelsohn, urednik glasila zveze železniških delavcev, je prišel zaradi revolucionarnega hujskanja v preiskavo ter bi moral biti aretiran. Ko so ga hoteli prepeljati v zapor, so opazili, da nima niti nog niti rok, ker je prišel ob nje pri neki železniški nesreči. Sodišče je zaraditega, zaslišavši še zdravnike, odstopilo od zahteve aretacije. Svoj odlok je utemeljilo s tem, da človeka, ki je brez rok in nog, ne gre zapirati.

× **50 letnica italijanske kraljevine.** Leta 1911. bo 50 let, odkar je Italija proglašena za kraljevino. Jubilej se praznuje z velikanskimi slavnostmi, obenem se priredita dve veliki razstavi. Rim že vabi k zgodovinski, arheološki in umetniški razstavi, dočim se pripravlja Turin, zibel kraljestva in voditeljica naglo procvitajoče industrije, za industrijsko razstavo.

× **Ptičje gnezdo iz cvetočih cvetic.** Neki Schliephake v Rohrsheimu na Nemškem je opazoval 12 let zaporedoma, kako si je par liščkov delal gnezdo iz cvetočih potočnic. V ta namen je nalašč obsejal vsako leto po eno gredico s potočnicami. Samec je trgjal cvetice, samica pa pazila na bižnji veji, potem pa sta skupno zletela k novemu gnezdu ter ga izpopolnjevala. Prve dni je bilo gnezdo popolnoma modro cvetočih potočnic.

× **Največji tunel na svetu.** Za sedem ali osem let bo imela Marsilja največji tunel na svetu. Zgradili bodo kanal, ki bo spajal to mesto z reko Rodano. Za trgovino bo ta kanal največje važnosti. Med Marsiljo in Rodanom se nahaja hribovit svet, takozvan Rove, a kanal bo možno zgraditi le tedaj, ako se prekoplje tukaj tunel. Vodna pot bo dolga pod zemljo kakih 7 km. Ta tunel ne bo sicer relativno največji, ker bo dolg le 7 km, bo pa največji po tem, ker se bo moralo iz tunela izkopati več zemlje nego iz kateregakoli drugega dosedanjega tunela, ki so trikrat daljši. Tunel bo tak, da bosta lahko plovili vstric po dve ladji. Širok bo 22 m, visok pa 14 m 20 cm. Odstraniti bodo morali nad 2,186.000 m³ zemlje. Stroški za tunel so pro-

računjeni na 34 milijonov frankov, a skupni stroški bodo znašali 76 milijonov frankov.

× **Strupene gobe.** V mestu Ardo na Ogrskem je umrla vsa obitelj, sestojeca iz 4 članov, zaradi uživanja strupenih gob. Žena Mije Suba je nabrala v lastnem vinogradu gobe. Popoldne sta umrla oba otroka, drugi dan pa oba roditelja.

Listnica uredništva.

Gđ. K. D. v S.: Definitivno nameščeni učitelji in učiteljice imajo volilno pravico v občinski zastop. — G. E. F. v Lj.: Članek smo prejeli in ga čimprej priobčimo. Hvala! — V Istro: Če bo količkaj mogoče, že prihodnjič. Oglasite se večkrat! Ali spe vsi drugi razen Vas?

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1991. **Kranjsko.** (115) 1

Na trirazredni ljudski šoli v Mirnipeči se razpisuje učno mesto v stalno oziroma začasno nameščenje.

Prošnje naj se semkaj vlagajo do 15. septembra t. l.

Prosilec (ke), ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službovanje.

C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo, 19. avgusta 1907.

Št. 1341. (116) 1

Na enorazredni ljudski šoli v Gribljah se razpisuje v stalno nameščenje učiteljska služba.

Zadostno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do 15. septembra t. l.

Prosilec, ki še niso v kranjski javni šolski službi stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 15. avgusta 1907.

Št. 2264. (117) 1

Na trirazrednici v Sodražici se razpisuje učiteljska služba v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj predlagajo do 15. septembra t. l.

Prosilec, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet Kočevje dne 18. avgusta 1907.

Št. 1703. (114) 1

V Krškem okraju se razpisuje s tem na petrazredni ljudski šoli v Radečah učiteljska služba v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 21. septembra t. l.

Prosilec za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 31. julija 1907

Zahvala.

Za, povodom smrti moje predrage mamice

Uršule Miklavčič

izražena mi sočutja, darovane kra-ne vence in dobrotno spremstvo na nje zadnji poti, se najljubneje zahvajujem.

Kranj, 26. avgusta 1907.

Janja Miklavčič

(113) 1

učiteljica.

Na meščanski šoli v Krškem

in z njo združenem enoletnem tečaju

se začne šolsko leto

dne 16. septembra 1907. leta.

Vpisovanje se vrši dne 14. in 15. septembra 1907. l.

Učenci naj pridejo, ako le mogoče, v spremstvu svojih staršev ali njihovih namestnikov in naj prinesejo seboj zadnje šolsko izpričevalo (šolsko naznanilo) in krstni list.

Pogoje za sprejem je dobiti pri ravnateljstvu.

Ravnateljstvo meščanske šole v Krškem

dne 15. avgusta 1907.

(111) 3—2

Hočete kupiti ceno in dobro pravobarveno blago?

Mána Jirsová, soproga učiteljeva
imejiteljica tkalnice v Novém Hrádku nad Metnjo, Češko
prodaje kanefase, sefir, damast, platno, oxford, krizete, bar-
het, brisače, žepne rute, prte, serviete itd. 112 13-1
Naročite in prepričali se bode, da Vas Slovanka bratski postreže.
Svoji k svojim! Vzorec franko.

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Žirovnikove „Narodne pesmi za šolsko mladino“

(96) 23—4

se dobe edino v

„Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani.

Izvod stane 20 h, s poštnino 3 h več.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka

(20) 26—16

V PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveiji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339 88
Zavarovalnine	8.090.621.62
Izplačane škode in kapitali l. 1905	4.361.283.89
Rezervne in poroštvne zaloge	34.791.584.99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391.24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papir- jih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781.48
Izplačana dividenda členom življenjskih od- delkov l. 1905	206.296.40
V vsem pa doslej	1.606.893.21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509.80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383.75

Vsa pojasnila daje

Generalni zastop banke „Slavije“

v Ljubljani,

Gospodske ulice št. 12.

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—34 tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice šte. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznано najboljši, črni, medli
 lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno

(1) 52—34

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno leta 1832.

Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznано najboljšo

prodaja

(16) 50—32

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

= v Ljubljani. =

Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

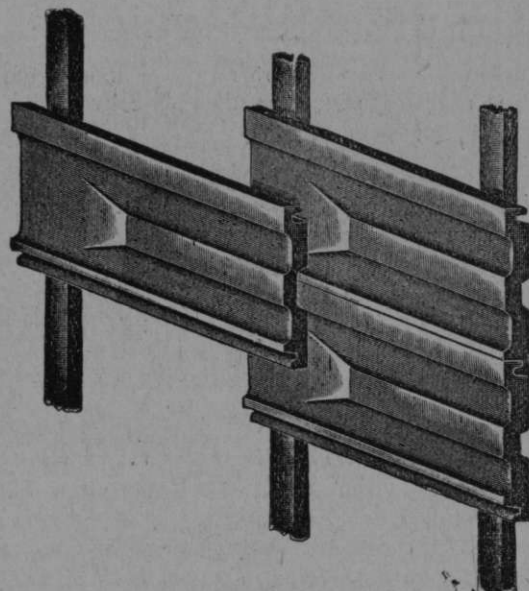
opekarna in zaloga peči

ponudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalzriegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno
kritje.

Vsake strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prošekte pošljemo na željo brezplačno.

Takočinja in najzanesljivejša postrežba.

(36) 30—26 Sprejmejo se zastopniki.